

Veletrh dětské knihy v Liberci

Ve dnech 11. až 13. března 2004 proběhl v Liberci 2. ročník Veletrhu dětské knihy. V Libereckém kraji se jednalo o ojedinělou akci, na jejíž organizaci se podílelo pět subjektů – Liberecký kraj, Magistrát města Liberec, Krajská vědecká knihovna v Liberci, Liberecké výstavní trhy a.s. a Technická univerzita v Liberci – spolupracujících v rámci Sdružení pro veletrhy dětské knihy. Záměrem bylo zviditelnit dětskou knihu, přiblížit dětskou knihu dětem i dospělým, upozornit na problematiku dětského čtenářství. Cíl veletrhu se promítl také do hlavního tématu – „význam vzájemného hlasitého čtení pro podporu dětského čtenářství“; hlavní téma bylo doplněno tématem vedlejším – „vyhledávání informací o knihách a možnost komunikace s knihovnami prostřednictvím internetu“.

Snahou organizátorů bylo vytvořit prostor pro svátek dětské knihy a kvalitních učebnic, což se ve všech ohledech podařilo. Po všechny tři dny bylo výstaviště zaplněno dětmi, jejich rodiči, prarodiči a pedagogy. Svou produkci nabídla významná česká nakladatelství (včetně těch největších jako jsou Albatros, SPN, Portál, Egmont a další) i řada menších nakladatelů, pozornost vzbuzovala prezentace zahraničních dětských knih z Polska, Finska, Německa, Španělska a Íránu.

Nedílnou součástí veletrhu tvořily již tradičně doprovodné akce. Návštěvníkům výstaviště, a to zejména těm dětským, byla nabídnuta řada zábavných programů (čítárny, besedy se spisovateli, tematické pořady, výtvarné dílny, divadelní představení, internetová kavárna apod.), svými aktivitami se zapojily další instituce v Liberci i v celém Libereckém kraji (Severočeské muzeum v Liberci, Oblastní galerie v Liberci, Vlastivědné muzeum a Galerie v České Lípě, Knihovna Ant. Marka v Turnově a Muzeum v Turnově).

Krajská vědecká knihovna v Liberci chtěla v době konání veletrhu přilákat do Liberce co nejvíce knihovníků, tj. těch, kteří jsou významným článkem na cestě knihy

od vydavatele k uživateli. Během dvou dnů proto knihovna hostila celkem tři odborné akce: 14. akviziční seminář pořádaný kladenskou a ústeckou vědeckou knihovnou, literárněvědný seminář „Současnost literatury pro děti a mládež“ a konferenci „Cesty ke čtenářství“.

Konference knihovníků Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa s názvem „Cesty ke čtenářství“ se uskutečnila jako další aktivita z řady četných společných setkání, seminářů či kongresů, které tato česko-německo-polská skupina zastupující více než 500 knihoven ze všech stran hranice za 10 let své existence realizovala (jednalo se např. o knihovnické kongresy v Rumburku, Žitavě (Zittau), Jelení Hoře (Jelenia Góra) a Budyšíně (Bautzen), v současné době je v plném proudu příprava dalšího knihovnického kongresu v Polsku). Spojení konference a veletrhu nebylo bezdůvodné – tématem konference byla totiž problematika dětského čtenářství.

Konference byla zahájena 10. března 2004 vystoupením oficiálních hostů a představitelů jednotlivých částí Euroregionu, kteří ocenili uspořádání mezinárodního profesního setkání a vyjádřili podporu knihovnictví v rámci EU.

Odbornou část zahájil psycholog dr. Václav Mertin přednáškou „Cesty ke čtenářství“. Následná přednáška Mgr. Zlaty Houškové vyčerpávajícím způsobem prezentovala aktivity českých dětských knihoven. Odborně a se znalostí věci souhrnně zpracovaná škála obvyklých i zcela novátorských forem práce s dětmi v našich knihovnách, většinou zapojených v Klubu dětských knihoven, byla pro mnohé, především zahraniční účastníky, překvapením.

Druhý den se knihovníci zúčastnili slavnostního zahájení veletrhu, na který navázala prezentace dětského oddělení Krajské vědecké knihovny v Liberci doplněná ukázkami práce s dětmi. Odpoledne bylo věnováno zahraničním lektorům z Polska a Německa. Doris Kallwacková z žitavské knihovny hovořila o své práci v dětském oddělení a prezentovala řadu činností, včetně nočního čtení v knihovně, podobných české praxi. Kristin Lehmanová z Königswarthy navázala sugestivním předvedením, jak i v malé knihovně lze předčítáním a hrou přivést děti k četbě. Zajímavé byly také přednášky Aliny Koziolové a Krystiny Kanclerkové z Jelení Hory doplněné videofilmem prezentujícím rozsáhlé akce na podporu čtenářství.

Přestože práce knihovníků na všech stranách hranice má hodně společného (včetně ekonomických problémů knihoven, nedostatku pracovních sil a omezených mzdových prostředků), obsahoval každý příspěvek jiné inspirační podněty a nápady pro práci s dětskými čtenáři.

Literárněvědný seminář „Současnost literatury pro děti a mládež“ pořádaný ve dnech 11. a 12. března 2004 Pedagogickou fakultou Technické univerzity v Liberci navázal na dvě konference se stejným zaměřením z let 1995 a 1997. Ve 2. polovině 90. let musela být tato aktivita především z finančních důvodů ukončena a další ročník semináře proběhl až ve spojení s letošním Veletrhem dětské knihy. Většina účastníků jednání se shodla v názoru, že liberecký veletrh by se mohl stát platformou a svým způsobem centrem bádání o aktuálních problémech dětské literatury na celostátní úrovni.

Semináře, který se věnoval dětskému čtenářství a literárněteoretickým tématům, se zúčastnili zástupci téměř všech pedagogických fakult, tedy vysokoškolských pracovišť, kde se literatura pro děti a mládež vyučuje a zkoumá, ve velké míře se dostavili také studenti liberecké a pražské pedagogické fakulty. Minimální účast byla za-

znamenána ze strany knihovníků, jejichž absence byla pravděpodobně způsobena paralelně probíhajícím programem v knihovně. Z obou akcí (knihovnické a literárněvědné) však bude vydán společný sborník; do budoucna se plánuje vhodná koordinace akcí, popř. jejich propojení.

Již bylo zmíněno, že letošní ročník literárněvědného semináře byl v rámci veletrhu první. Ukázalo se, že k posunu bádání v oblasti literatury pro děti a mládež bude potřeba rozšířit záběr semináře a soustředit do Liberce pracovníky zabývající se dětskou literaturou na různých pracovištích, tedy nejenom odborníky z ústavů a vysokých škol, ale také její tvůrce a v neposlední řadě knihovníky, zástupce nakladatelství a nižších stupňů škol.

Celkové hodnocení 2. ročníku Veletrhu dětské knihy je velmi pozitivní. Oproti loňskému ročníku byla zaznamenána o 20 % vyšší návštěvnost, příznivé jsou také ohlasy ze strany vystavovatelů, kteří z velké části již v této chvíli přislíbili účast i v příštím roce. Díky odborným akcím se podařilo do Liberce přilákat mnoho pracovníků knihoven, pedagogů a dalších odborných pracovníků, potěšující je účast tvůrců dětské literatury. Ale nejdůležitějším „měřítkem“ úspěšnosti veletrhu byly děti, které jej navštívily a domů si často odnesly zbrusu novou knihu.

V současné době se začíná diskutovat o dalším ročníku Veletrhu dětské knihy v r. 2005, pro který je již připraveno hlavní téma – „kvalitní školní učebnice“.

Dana Petrydesová
Krajská vědecká knihovna v Liberci

Ladislava Skopová
Krajská vědecká knihovna v Liberci

Eva Koudelková
Pedagogická fakulta Technické univerzity
v Liberci